Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Kindcentrum Het Palet

Kwaliteitsonderzoek

vroegschoolse educatie

Datum vaststelling: 29 januari 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 1 en 2 november 2018 een onderzoek uitgevoerd in groep 1 en 2 van Integraal Kindcentrum (IKC) Het Palet in Deventer. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin de basisschool is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de kinderopvangorganisaties zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Om een goed beeld te krijgen, hebben we op meerdere locaties in de gemeente Deventer een onderzoek uitgevoerd.

We hebben een rapport geschreven voor de groepen 1 en 2 van de basisschool van voor de peutergroepen Geel en Rood (van Sam&Ko) in IKC Het Palet.

Tijdens ons onderzoek hebben we gezien dat de groepen 1 en 2 en de peutergroepen en op alle gebieden samenwerken onder leiding van de directie van IKC Het Palet. Aan de buitenkant is niet meer zichtbaar dat het eigenlijk twee organisaties zijn. Voor de ouders, de kinderen maar ook voor het personeel is het één kindcentrum, waarin iedereen samenwerkt. Daarom hebben we in de beide rapporten die we hebben geschreven, (bijna) dezelfde tekst gebruikt voor deze samenvatting.

In dit rapport beschrijven we onze oordelen en onze conclusies over de volgende onderdelen:

- Bijna alle onderdelen die we onderzochten, zijn van goede kwaliteit. Eén onderdeel is van voldoende kwaliteit.
- In de groepen 1 en 2 is een passend aanbod van leerdoelen en activiteiten. De thema's zijn herkenbaar. Er is een speciaal programma om woorden te leren.
- Dit aanbod sluit aan op het aanbod van de peutergroepen in IKC Het Palet. Daardoor kunnen de peuters soepel doorgaan met leren en spelen wanneer ze naar de kleutergroepen gaan.
- De leraren kijken goed naar hoe de leerlingen van groep 1 en 2 zich ontwikkelen en hoe ze leren. Daardoor weten ze wat de kleuters nodig hebben op school.
- Als het nodig is passen de leraren het programma aan of geven ze een leerling extra ondersteuning.

Bestuur: Stichting Quo Vadis in Deventer
Bestuursnummer: 23128

School: Het Palet

Totaal aantal leerlingen: 164 (1oktober 2017)

Totaal aantal leerlingen groep 1-2: 28

Percentage gewichtenleerlingen op de school 1 oktober 2017: 30%

BRIN: 04NU

- Er is een positief leerklimaat in de kleutergroepen en de leerlingen krijgen veel ruimte om al spelend te leren.
- Ouders zijn belangrijke partners voor de school om de leerlingen te helpen in het leren. Op koffieochtenden spreken de ouders en de school over onderwerpen die gaan over de opvoeding en het leren. Tijdens de inloop kunnen de ouders even blijven om te spelen met hun kind. De leraren informeren de ouders regelmatig over hoe het gaat met hun kinderen.
- Het team van IKC Het Palet werkt ook veel samen met partners buiten het IKC, zoals sociale en maatschappelijke organisaties.
- De leraren van groep 1 en 2, de intern begeleider en de directeur weten wat ze willen bereiken met de leerlingen. Er zijn duidelijke doelen en afspraken. Ook daarin werken zij goed samen met de kinderopvangorganisatie.

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

Samenvatting 0

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek 5

2. Context en conclusie van dit onderzoek 7

3. Resultaten van het onderzoek in de groepen 1 en 2 9

3.1. Onderwijsproces in de vroegschoolse educatie 9

3.2. Kwaliteitszorg en ambitie in de vroegschoolse educatie 11

4. Reactie van het bestuur 14

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook bij groep 1 en 2 van IKC Het Palet.

Werkwijze
Wij vormen onze oordelen door de onderwijspraktijk van groep 1 en 2 school te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Primair Onderwijs.

In de tabel hieronder is te zien welke standaarden we onderzochten.

Standaarden voor de vroegschool	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten
We hebben observaties uitgevoerd in de groepen 1 en 2, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, leraren van groep 1 en 2, de intern begeleider en de directie.
Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de directie, de intern begeleider van de school en een vertegenwoordiger van het schoolbestuur. Bij dit gesprek waren ook twee vertegenwoordigers betrokken van de kinderopvangorganisatie die participeert in de vve-activiteiten in het IKC.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 staan de oordelen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen.

We hebben ervoor gekozen om in hoofdlijnen dezelfde tekst te gebruiken die ook in het rapport van het onderzoek in de peutergroepen van IKC Het Palet is te vinden. We hebben namelijk in de gesprekken, de observaties en in de documentenanalyse steeds vastgesteld dat de organisatie zichzelf profileert als een kindcentrum waarin het gaat om zowel het onderwijs als de kinderopvang. De dagelijkse leiding is hierin belegd bij de directrice van de basisschool. Zij geeft leiding aan het team en stuurt samen met de intern begeleider van de basisschool de processen aan die betrekking hebben op de voor- en vroegschoolse educatie.

De betrokkenen in IKC Het Palet spreken overigens zelf van 'peuterspelen' waar wij in deze rapportage 'kinderopvang' schrijven.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

O Onvoldoende
V Voldoende
G Goed

2 . Context en conclusie van dit onderzoek

In dit hoofdstuk beschrijven we de context en de conclusie van ons onderzoek in de groepen 1 en 2 van IKC Het Palet.

Context
In het verleden is op de locatie van IKC Het Palet een 3+groep gevestigd geweest, die tot 2016 heeft bestaan. In deze 3+groep werkten de pedagogisch medewerkers in nauwe samenwerking met de leraren van groep 1 en 2, alsmede de directie en de intern begeleider van de basisschool, aan voorschoolse educatie.

Daarmee boden zij gezamenlijk een optimale voorbereiding aan (doelgroep)peuters om zonder ontwikkelingsachterstand in te stromen in groep 1 van de basisschool. Een (klein) deel van deze peuters stroomde overigens ook uit naar een andere basisschool.

Deze 3+groep werd destijds goeddeels gesubsidieerd door de gemeente Deventer. Volgens alle betrokkenen die wij spraken in dit onderzoek, was in de 3+groep sprake van een intensieve en vruchtbare samenwerking tussen de voor- en de vroegschool.

Bij het verdwijnen van de subsidie, zoals gezegd in 2016, wilden alle partijen het concept van deze samenwerking niet verliezen. Reden waarom zowel de voorschool als de basisschool ervoor kozen zoveel mogelijk bij elkaar betrokken te blijven in de werkprocessen binnen IKC Het Palet. Dat houdt onder andere in dat het team van IKC Het Palet bestaat uit leraren en pedagogisch medewerkers, een intern begeleider en een directrice. Samen werken zij aan dezelfde educatieve en onderwijskundige doelen. De ambitie van beide partijen is om een doorgaande lijn te realiseren voor kinderen van 1 tot 12 jaar. Dat wil het Kindcentrum bereiken in een prettig leerklimaat en met goed onderwijs, zodat de kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

In het projectplan (*Procesplan Integraal Kindcentrum Het Palet, april 2018*) heeft de directrice van de basisschool vastgelegd welke doelen en ambities er zijn en op welke wijze de medewerkers van IKC Het Palet deze doelen willen bereiken. Daarin is op basis van de sociaal-maatschappelijke context van de kinderen, veel aandacht voor wat de kinderen die dagelijks dit IKC bezoeken, nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Ook naschoolse activiteiten zoals muziek, sport en huiswerkbegeleiding, zijn belangrijke onderdelen van van de activiteiten in het IKC. Ouderbetrokkenheid is hierbij een speerpunt voor de organisatie.

De populatie in de peutergroepen bestaat voor 95% uit kinderen met een vve-indicatie (doelgroepkinderen). In de groepen 1 en 2 is dat

ongeveer 60% van de leerlingen. De twee wijken rond de school, waaruit de kinderen komen, kennen een percentage van ongeveer 33% doelgroepkinderen. Wanneer we kijken naar het percentage kinderen dat volgens de gewichtenregeling is ingeschreven aan de school, is dat ongeveer 30%.

Het gebouw is groot genoeg om alle kinderen, zowel de peuters als de kleuters en de overige leerlingen, te huisvesten. Buiten kunnen de peuters en de kleuters spelen op een beschut 'eigen' plein dat overzichtelijk en uitnodigend is ingericht.

Conclusie
Alle onderdelen uit het gebied van de onderwijsprocessen die we hebben onderzocht, zijn van goede kwaliteit. We hebben ook vastgesteld dat in de organisatie goede aandacht is voor de zorg om de kwaliteit van de voor- en de vroegschoolse educatie te versterken, te evalueren en te borgen. De aansturing daarop is helder en alle leraren zijn daarbij volop betrokken. Ook werken zij op een goede manier samen met de pedagogisch medewerkers aan de voor-en vroegschoolse educatie in het IKC.

3 . Resultaten van het onderzoek in de groepen 1 en 2

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de oordelen en de resultaten van het onderzoek in groep 1 en 2 van de basisschool in IKC Het Palet.

3.1. Onderwijsproces in de vroegschoolse educatie

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod			✓
OP2 Zicht op ontwikkeling			✓
OP3 Didactisch handelen			✓
OP4 (Extra) ondersteuning			✓
OP6 Samenwerking			✓

Alle onderzochte standaarden in de onderwijsprocessen zijn van goede kwaliteit in dit vve-onderzoek. Hieronder lichten we onze oordelen toe.

Er is een goed onderwijsaanbod, dat past bij wat nodig is (OP1)
Zowel in de peutergroepen als in de kleutergroepen, werken de pedagogisch medewerkers en de leraren met een integraal programma voor vve. Daarnaast legt het team hier accenten die nodig zijn om de ontwikkelings- en leeractiviteiten optimaal vorm te geven en uit te voeren. Zo werken de leraren en de pedagogisch medewerkers aan doorgaande ontwikkelings- en leerlijnen vanaf de peutergroepen naar de basisschool. Dat doen zij voor geletterdheid, begrijpend luisteren en begrijpend lezen, voor rekenen-wiskunde, voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en motorische ontwikkeling. Ook in het aanbod voor burgerschap werkt het team aan een doorgaande lijn.

De leraren volgen hun leerlingen zorgvuldig (OP2)
Zowel in de peuter- als in de kleutergroepen gebruiken de pedagogisch medewerkers en de leraren hetzelfde observatie-instrument. We stellen vast dat de werkwijze van het team van goede kwaliteit is.

Er zijn heldere afspraken gemaakt over de te volgen ontwikkelingslijnen, waarbij in de gesprekken die de intern begeleider regelmatig voert met de leraren, een nadere analyse van de gegevens plaats vindt. Onderdeel daarvan is een signalering van kinderen met een ontwikkelingsachterstand of -voorsprong. Het protocol leesproblemen en dyslexie is daarnaast in gebruik als een

signaleringsinstrument. Deze analyses leiden tot verdere onderwijskundige keuzes in het didactisch handelen in de groepen of tot interventies (en, indien nodig, specifieke ondersteuning).

Het didactisch handelen van de leraren is gericht op leren (OP3)
We hebben op de onderzoeksdag, samen met de observanten van de school, lessen bezocht in de groepen 1 en 2. Daar hebben we vastgesteld dat het didactisch handelen van de leraren goede kwaliteit heeft.

In de eerste plaats zagen we dat de leraren werken aan een positief leerklimaat met duidelijke afspraken en regels in een helder klassenmanagement. Verder is zichtbaar dat de leeromgeving bijdraagt aan het ondersteunen van het leerproces en het verrijken van de leerinhouden. Er is naast deze fysieke ruimte voor de leerlingen om spelend en ontdekkend met elkaar tot leren te komen, ook ruimte voor onderlinge interactie en interactie met de leraar. De wijze waarop de leraar taal gebruikt, nodigt daartoe uit en is ook een voorbeeld voor de kinderen.
Ten slotte is er een planning van het handelen zichtbaar waarbij de afstemming op de verschillen tussen de leerlingen het uitgangspunt is.

Kinderen die dat nodig hebben, krijgen (extra) ondersteuning (OP4)
Ook in dit onderdeel van het onderwijs in de groepen 1 en 2, hebben we vastgesteld dat er een goede kwaliteit is.

De intern begeleider onderhoudt de inhoudelijke contacten met diverse externe zorgverleners, bijvoorbeeld vanuit het samenwerkingsverband en de (sociaal-maatschappelijke) zorgketen. Zij vervult een sleutelrol in de doorverwijzing van leerlingen en de begeleiding hierin, ook van de ouders, indien dat nodig is. Daarnaast is in de planning van het onderwijs vastgelegd welke afspraken over aanpassing van het aanbod of welke andere interventies er zijn. Voor deze kleuters werkt de vroegschool met een persoonlijk ontwikkelingsplan, dat soms al in de peutergroepen is gestart. Dat gebeurt in nauw overleg met het samenwerkingsverband Sine Limite.

Een ander voorbeeld van een specifieke interventie is de zogenaamde 'voorschotbenadering' die de school uitvoert voor leerlingen in groep 2. Deze leerlingen krijgen extra tijd en ondersteuning om sterker te worden in wat nodig is om tot leren lezen te komen.

Al deze ondersteuning is regelmatig onderwerp van gesprek in de jaarplanning van de school. De intern begeleider voert daarbij overleg met de leraren, waarbij periodieke evaluatie en bijstelling van het onderwijs plaatsvindt. Dat gebeurt inzichtelijk en planmatig.

Er is in het Kindcentrum een veelheid aan samenwerking met diverse partners (OP6)

IKC Het Palet heeft zich gecommitteerd aan veel verschillende partners. Daarmee werken de kinderopvang en de basisschool op goede wijze aan optimale ontwikkelingskansen voor peuters en kleuters.

We noemen daarvan de volgende voorbeelden. In de eerste plaats werkt de school optimaal samen met de kinderopvangorganisatie die haar partner is in het IKC. Vervolgens is er goed werk van gemaakt om de ouders van de leerlingen zo goed als mogelijk te betrekken bij de doelen en activiteiten van de school. *Het Communicatieplan 2018-2019* beschrijft hoe de school werkt aan de relatie met ouders. Informatievoorziening en het werken aan een dialoog zijn hier belangrijke onderdelen van. Op verschillende manieren krijgt dit vorm: van berichten via Facebook en een nieuwsbrief tot een dagelijkse inloop in de kleutergroepen.

Drie keer per jaar is er expliciet gelegenheid voor ouders om met de leraar in gesprek te gaan over de ontwikkelingen en vorderingen van hun kind(eren) in de peuter- of kleutergroep. Maar de ouders met wie we hebben gesproken op de dag van het onderzoek, gaven ons aan dat er altijd mogelijkheden zijn om te kunnen spreken over hun kind en wat er speelt of leeft thuis. Zij vertelden ons dat zij zich door de het team gezien en gehoord worden en dat zij tevreden zijn over de wijze waarop de teamleden hen betrekken bij wat er gebeurt met hun kind op de school.

Het IKC onderhoudt intensief contact met het samenwerkingsverband (Sine Limite) over (onderwijs)inhoudelijke zaken die van belang zijn binnen de voor- en vroegschoolse educatie. Verder zijn er de bibliotheek, waarmee de school samenwerking realiseert in het kader van leesbevordering. Er is een constructieve relatie met partners uit de zorgketen, zoals de GGD en de jeugdgezondheidszorg.

Tot slot werkt de school regelmatig samen met het wijkteam, de wijkagent en een aantal andere sociaal-maatschappelijke instellingen in het kader van bijvoorbeeld sport en cultuur.

3.2. Kwaliteitszorg en ambitie in de vroegschoolse educatie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			✍
KA2 Kwaliteitscultuur			✍
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

De kwaliteitszorg voor vve is goed geregeld en werkt

zichtbaar (KA1)
We beoordelen de kwaliteitszorg als 'goed' omdat we hebben vastgesteld dat er een sterke gezamenlijke planmatigheid van handelen is om de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie te verbeteren in IKC Het Palet.

Binnen de organisatie van Het Palet, is een duidelijk vve-beleid vastgelegd, zowel voor de peutergroepen als voor de kleutergroepen in het Kindcentrum. *Het Procesplan IKC Het Palet* (april 2018) biedt een analyse van de locatie en de populatie als een uitgangspunt, van waaruit het team werkt aan de doelen en ambities voor vve.

Binnen het vve-team van vier pedagogisch medewerkers en drie leraren, is de werkwijze om te komen tot kwaliteitsverbetering in de voor- en de vroegschoolse educatie helder. De afspraken over de wijze waarop wordt gewerkt aan de ontwikkelingen, is ook hier duidelijk vastgelegd in plannen. De pedagogisch medewerkers en de leraren werken daarbij in gezamenlijkheid aan de diverse onderdelen van de verbeteringen. Daarbij gaat het onder andere om handelingsgericht werken, het gebruik van het observatievolgsysteem, rekenen, taal en lezen, gedrag (sociaal-emotionele ontwikkeling) en ouderbetrokkenheid.

De werkgroep voor vve bestaat uit leraren en pedagogisch medewerkers, waarbij de leraren ook participeren in andere werkgroepen in de school. Daarbij bewaken zij de doorgaande lijn van de ontwikkel- en verbeteractiviteiten en de daarbij behorende doelen in de gehele basisschool.

De kwaliteitscultuur is sterk (KA2)
We beoordelen de cultuur waarin het team werkt om tot resultaat te komen als 'goed'. We spraken met het team over de werkzaamheden en de taken die de teamleden uitvoeren om de kwaliteit de voor- en vroegschoolse educatie te bereiken en te borgen. Ook in ons gesprek met een aantal ouders kwam dit aan de orde. In deze gesprekken zagen wij bevestigd wat IKC Het Palet in zijn beleid voorstaat.

In het gehele team van pedagogisch medewerkers en leraren is een eensgezinde visie en focus op wat nodig is om optimale kwaliteit te bereiken in de voor- en vroegschoolse educatie. De samenwerking tussen de teamleden is vanzelfsprekend. In deze samenwerking komen de pedagogisch medewerkers en de leraren ook bij elkaar in de groep om te leren van elkaar en ze volgen gezamenlijk scholing.

We stellen ook vast dat zowel de pedagogisch medewerkers als de leraren zijn geschoold voor niet alleen het vve-programma maar ook voor andere onderdelen uit het vve-aanbod. Het gaat daarin bijvoorbeeld woordenschatverwerving bij peuters en kleuters en het

observatievolgsysteem. Het samenwerkingsverband vervult hier overigens een belangrijke rol om van dienst te zijn in de professionalisering voor vve-taken.

De verantwoording voldoet (KA3)
De verantwoording van de doelen waaraan het team werkt en de bereikte kwaliteit (de resultaten) vindt intern in voldoende mate plaats. De directeur voert met het bestuur regelmatig gesprekken hierover. Met diverse (maatschappelijke) partners en met ouders voert IKC Het Palet regelmatig een dialoog over wat het wil bereiken voor de kinderen en op welke wijze.

Van externe verantwoording over voor- en vroegschoolse educatie is in mindere mate sprake. De schoolgids en de website geven weliswaar informatie over wat er gebeurt op het gebied van vve, maar een verantwoording over wat de resultaten zijn van de inspanningen voor vve in IKC Het Palet, of wat in de processen of in de eigen doelen is bereikt, ontbreekt.

4 . Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft het bestuur aan hoe de school hiermee ten aanzien van groep 1 en 2 mee aan de slag gaat.

De besturen Quo Vadis en Raster hebben besloten om een gezamenlijke reactie te geven op de beide inspectierapporten aangaande het Palet.

Allereerst zijn zij zeer trots op de uitvoering van de vroeg- en voorschoolse educatie op het Palet en zijn van mening mede met de inspectie dat dit als een voorbeeld locatie kan worden gezien. Beide rapporten doen dan ook recht aan de inzet van het gehele team van Kindcentrum Het Palet.

Beide organisaties betreuren het echter dat er niet één rapport kan worden gemaakt voor het Kindcentrum. Kindcentrum Het Palet is een Kindcentrum met één visie, één aansturing en één team en wil ook graag zo gezien worden. Uit de individuele rapporten blijkt ook dat dit zo gevoeld en beleefd wordt in de praktijk.

Natuurlijk nemen we ons ter harte dat we VVE meer kunnen verantwoorden met name op de website. In 2019 zal er op de website van Kindcentrum Het Palet een kopje VVE worden toegevoegd waarin ouders kunnen lezen welke doelstellingen wij hebben voor komend schooljaar en wat we het afgelopen jaar hebben gerealiseerd.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060